

2022: Vol 3, Nr 2

LEDARE – TEMANUMMER HANDLEDNING

Martin Stigmar, centrum för akademiskt lärande, Malmö universitet, martin.stigmar@mau.se

TemanummerHandledning

I denna utgåva av Malmö universitets högskolepedagogiska tidskrift: *Journal of Teaching and Learning* (JoTL), presenteras sju bidrag på temat handledning. Handledning på olika nivåer, grund- avancerad- och forskarnivå, är en form av undervisning som många universitetslärare sysslar med regelbundet och därför känns det viktigt att ägna ett helt nummer av JoTL med fokus på just handledning. Bidragen har utformats av respektive författare och bidragen är således att betrakta som personliga ställningstagande till handledning. Var och en av författarna representerar sig själv och ansvarar för sin text, men därmed inte automatiskt för helheten. Det är angeläget att understryka att de uppfattningar som redogörs för i denna utgåva är de uppfattningar som författarna representerar i nutid. Dessa uppfattningar kring handledning kan och bör förändras över tid. Vissa tänkesätt består, andra förgår och denna utveckling ser författarna som både sund och nödvändig.

Bidraget, *Ett handledarperspektiv på relationen mellan handledare och student: En reflektion i anslutning till en högskolepedagogisk kurs* av **Alexander Engström** inleder detta nummer av JoTL med en reflektion kring handledarskapet utifrån relationen mellan handledare och student. Att skapa en god relation framhålls ibland som det allra viktigaste för att handledning ska fungera bra. Här har både handledare och adept ett ansvar. Den svåra utmaningen att vara personlig utan att vara privat och att stimulera självständighet samtidigt som kontroll kan vara nödvändigt, diskuteras i bidraget.

Det andra bidraget, *Akademisk litteracitet och uppsatsskrivande: Vägar till självständighet* utgörs av **Kim Roelofs** text. Roelofs text fokuserar handledning utifrån tanken att studenter ska utveckla självständighet. Det är en svår utmaning att som handledare balansera mellan självständighet och kontroll. Om handledningen sker inom t.ex. hälso- och vårdområdet, är det å ena sidan viktigt att patientsäkerheten kommer i första hand, å andras sidan måste adepten utveckla en självständighet och kunna kontrollera situationen. Adepten ska utveckla sin självständighet rörande de val som ska göras i forskningsprocessen och kunna relatera till uppmaningar och frågor.

Syftet med **Marie Larnebys** bidrag, *Möjligheter, utmaningar och hinder: En erfarenhetsbaserad reflektion över handledningsprocessen för uppsatser och självständiga arbeten*, är att genom en erfarenhetsbaserad reflektion diskutera handledningsprocessen i uppsatser, självständiga arbeten och examensarbeten på grund och avancerad nivå. I bidraget argumenteras för att studenter kan uppleva handledning mellan olika handledare som (för mycket) olika och studenter undrar varför det kan vara

Martin Stigmar

så. Ett annat argument som framförs, är att handledning är en undervisningsform som sker i direkt interaktion med studenten och den studie och uppsats som produceras blir unik. Vilka möjligheter och utmaningar medför en flervetenskaplig handledningsmiljö?

I det fjärde bidraget, *Mot en "relationell" handledningsprocess? – en kort reflektion över akademisk uppsatshandledning*, lyfter **Mathilda Rosengren** fram värdet av att handledningen erkänner värdet av såväl handledningsprocess som slutprodukten. På vilket sätt är en individuell anpassning av handledningen möjlig? Formella ramverk kontrasteras mot kontextuella villkor för handledning. Begreppet relationell handledning introduceras i bidraget.

I det femte bidraget, av **Michel Vincent Anderlini**, *Handledning: en mångfacetterad arbetsallians*, är syftet att undersöka de handledarpraktiker och roller som kan underlätta eller förhindra arbetsalliansen mellan handledare och handledda att nå handledningsrelationens mål – förändring. I bidraget presenteras i tur och ordning följande **fem olika teman**: olika handledarroller, emotionella band mellan handledare och den handledda, maktförhållanden i handledningsrelationer, gruppseminarier samt feedback. I texten framhålls att handledningen behöver vara en reflektiv praktik för att kunna bli en välfungerande arbetsallians.

I det näst sista bidraget av **Janna Lundberg och Elin Ennerberg**, *Avhandlingsarbetet och forskarlivet: en historia om ensamhet, övergivenhet och mindervärdeskomplex*, presenteras en kritisk syn på akademien och de osäkra villkor som råder för forskare och lärare som är beroende av kortare vikariat och/eller externfinansierad forskning, för att kunna stanna inom akademien. Stress kopplat till produktionen av kunskap och konkurrens om forskningsmedel problematiseras i texten. Vidare tas akademins hierarkiska ordning och minoritetspositioner upp.

Denna utgåva av JoTL avslutas med **Mika Hagerlids** bidrag, *Att handleda och inkludera normbrytande doktorander*. I bidraget diskuteras dels tidigare forskning, dels preliminära resultat från en pågående studie om doktoranders reflektioner och erfarenheter av sexuella trakasserier inom akademien. Syftet med texten är att redogöra för hur man som handledare kan arbeta proaktivt för att inkludera normbrytande doktorander. Texten resonerar kring marginalisering av doktorander, normbrytande doktorander och negativ särbehandling kopplat till handledning. De preliminära resultaten visar att även stabila och förtroendefulla relationer mellan seniora forskare, exempelvis handledare, och doktorander öppnar upp vägar för att be om hjälp och stöd vid utsatthet för sexuella trakasserier, mobbning eller andra former av kränkningar.

Genom detta nummer av *Journal of Teaching and Learning* på temat handledning, blir det nu möjligt för många fler att ta del av några av de synsätt som är representerade vid Malmö universitet. Det är min förhoppning att detta ska leda till ytterligare möten och konstruktiva diskussioner om handledning, högskolepedagogik och lärande mellan olika personer med intresse för utbildningsfrågor.

Malmö, juni 2022

Martin Stigmar